

הדו"ר מרס' 15
מישיבת הוועדה לעניני פנים,
שהתקיימה ביום ד' יח בסבת תשי"ב, 16.1.52,
בשעה 9.00

נוכחים:

י. ספיר - יו"ר
י. בן-צבי
א. פרי
א. אלטמן
ש. בנה
ע. אסף
ס. חזני
א. יעריהו
ס. אקס
א. כהן

חסרים:

י. גורי
ד. הכהן
ת. טזבי
ח. אריאב
ג. מועדי

סוזמנים:

ס. שפירא - שר הפנים
ש. דוטנברג - משרד הפנים

סדר היום:

תשובת שר הפנים לשאלות.

היו"ר י. ספיר:

אני פותח את הישיבה. שר הפנים יענה לשאלות חברי הוועדה.

שר הפנים ס. שפירא:

ביחס לשאלה על תרגומי הסרטים, אני רוצה לציין שהסרטים מאמריקה מגיעים יחד עם התרגום העברי. תרגום הסרטים הבאים ממדינות אחרות נעשה במדינה על-ידי שתי חברות. המועצה לבקורת סרטים מחייבת כל סוכן סרטים לספירה על-פני התרגומים. ואי-מירה עלול לגרום לביטול הר יון. לפרות כל זאת לתכן שהמבקרים בקולנוע מוצאים עגימות בתרגום. אעיר את תשומת-לב המועצה לביקורת סרטים שתבדוק במיוחד גם את תרגומי הסרטים.

ביחס לשאלה על כניסת ילדים בגיל צעיר לקולנוע, עוסקת המועצה בטחוף עם נציגי החינוך בבעית גיל הילדים. יש גם הצעה ל הצגת סרטים חינוכיים מיוחדים לנוער.

ביחס ליומן העברי, קיימות כידוע שתי חברות להסרטים יומנים ישראלים: חברת "כרמל" וחברת "קולון-גבע". יש להצטרף על כך לא כל בתי הקולנוע מציגים את היומן העברי, ושיקוליהם מסחריים גרידא, מכיון שהיומן מחוץ-לארץ מתקבל כתוספת לסרט. יש לחוקק חוק המחייב את כל בתי הקולנוע להציג יומן ישראלי, ואנו מטפלים עכשיו בזאת.

ביחס לעתונות לועזית - הרי אין טעיה
בחוק המגביל הוצאת עמנונת בטפה לועזית. אנו נוסרין להכניס תיקון
בפקודה הקיימת כדי לאסרם ראשית-כל את הספר העמנוני הינוסיים הללו-
עזיים. אנו תכוון בעיקר לכך שחלק מהעמנוני הלוועזיים יהיו בעברית.
במידה מדובר זה נעשה עד עכשיו - הרי היה זה רק מתוך רצון טוב
של העתון, ואנו רוצים להנהיג עכשיו דבר זה על-ידי החוק.

לשאלת איסור האגת סרטים: נמצאת בידי
רשימה מפורטת ל איסור סרטים במסך כל התקופה. נאסרו 22 סרטים,
מהם 19 מארצות-הברית, אחד סרטיה ושנים מצרפת.

ועתה, לשאלות חבר הכנסת אדרוב כהן:
על שאלתו ביחס לפיקוח הסניטרי ברטוריות הסקוטיות, אנו יכול לומר
לו שזה נמצא תחת פיקוחו ההתמיד של הרופא המחוזי. כמעט בכל הרטוריות
הסקוטיות נחקקו חוקי עזר שהאישים, ויש גם חוק לבריאות העם המחייב
את סדר הבריאות. אבל עלי להודות ולפרט כל זאת המצב הסניטרי
אינו עומד מצלנו על דעה המתאימה לנו. היינו רגילים עד עכשיו
לספור על העניני הסניטריים רק ברחוב, על המדרגות, מה שאין כן
במצרות, הרופאי טוענים שאם אנו נצלים מאפידמיות רבות - הרי זה
נס. לפי כל חוקי הרפואה, לא היינו צריכים כבר בכלל להתקיים.
נצטרך לעודד חוקי עזר חדשים בענין זה ולהרחיב את הספירה על
התברואה. אנו צריך לומר שזה תלוי גם ברטוריות הסקוטיות, ואנו רוצה
לקחת לדוגמה את חילפה, שם עשה ראש העיר עבודה יפה במספר זה. הוא
הכניס מצרנים שבהחזקתם נוטאים בעלי הבתים והעירייה. ללמעלה מ-1000
בתים יש כבר מצרנים הדואגים לנקיון במצרות, והיו מקומות מאספו
אספה היתה מונחת כבר 25 שנה. מחוץ לזאת, זה מאפשר גם להעסיק
אנשים בגיל שלמעלה מ-55. אנו סבור שאם נצליח להתמיד בדבר ולהרחיב
זאת גם במאר הערים יהיה בזאת סיום תיקון רב למצב הסניטרי במרץ.

ביחס לשאלה על חוסר שיתוף הפעולה
הדוק בין סדר הפנים והרטוריות הסקוטיות, אנו רוצה לומר שיש
קשר הדוק עם חבר המועצות הסקוטיות ועם העיריות. מזמן לזמן
מתקיימות פגישות בינן לביני, וקיים גם קשר בין העובדים האחרונים
שלנו ואל הרטוריות הסקוטיות. מתקיימים גם כינוסים, ובחודש שעבר,
למשל, התקיים כינוס לגוברי הרטוריות הסקוטיות וכינוס למזכירי
הרטוריות הסקוטיות. עלי גם לומר שיש כיום מספר ניכר של רטוריות
סקוטיות הזקוקות להירכה מאלף ועד תיו. דבר זה נעשה על-ידי סדר
הפנים, ונתן להיענות רק על-ידי ביקורים מתמידים במקומות. יש
אגב אורך בביקורים תכופים יותר והדרכה מתמידה יותר. אבל זה
קטור באנשים ובכסף. לצערי הרב יש לנו סועדים סועטים מאוד לתפקיד
הדרכה מוניציפלית. המטכרות אצלנו אינה מוכת אנשים לעבודה. לצערי
לא הצלחתי להשפיע על ועדת השונים לתקציב ועל ועדת הכספים בכנסת
להגדיל את ההענקה לרטוריות הסקוטיות. מצבן של העיריות הוא די
קשה, והייתי מאוד מרוצה לו יכולתי להגדיל את תקציב ההענקה בעיקר
למקומות הצריכים זאת להוצאות לבידוריים ולקליטת-העליה המטבירה
על תקציב המקום. סדר הפנים מעודד הקמת מפעלים מכניסים של הרטוריות
הסקוטיות לט הקלת מצבן הכספי. אנו מחפשים, למשל, דרך טבעלי-הזון
פרטי לכנסו עם הרטוריות הסקוטיות בסוממות בבנין בתי-קולנוע.

50% בלבד מסס השעוועים נספר כיום
לרטוריות הסקוטיות. אנו גורמים על-כך שסדר האוצר יעביר את כל
סם השעוועים לרטוריות הסקוטיות.

סדר הצנים מעודד את חוק הרטוריות
הסקוטיות שיקיף את כל השלטון המקומי והנפתלי, ואנו מקוה שלאחר
זמן מסויים תוכל הוועדה לספל בזאת.

סיפור התחבורה אינו תלוי בדיוט
הרטיות הסקומיות, אלא בסדר התחבורה ובעיקר בטוב המטבע הזר באוצר.
דוטני מטרו הפנים דורס הרבה מסדר התחבורה והאוצר בקסר
לתחבורה במקומות. הצלחנו להקל על הטוענות האזוריות על-ידי
סאיפטרו להן להשתמש בסכונות טעא להסעת נוסעים. אי-אפשר כטובן
להשתמש בזאת בטוענות הסקומיות, וענין זה תלוי בעיקר בדויזים.

מטחתי לסטוע את הערכתכם על הירחון של
הסלטון הסקומי בישראל. אבל הוא טעון הרחבה וסיפור. הובטח לנו
סנציגויותכו בחוץ-לארץ להטיג חופרי ואני מקוה שהגנר שהגענו
אליו ילך ויגדל.

ביחס למפעל-הפיים, נראה לי שמתנהלת
פעולה רחבה לענין זה, ואם הגענו, תוך זמן קצר, לרווח נקי של
260 אלף לירות - אין לראות בזה כשלון של המפעל. ברור שזה צריך
עוד להתפתח ואלה העוסקים בכך עושים את כל האפשרי לטען הצלחת
המפעל.

ביחס להיתרי יציאה: החלטנו בזמנו על
הצורך בהיתרי יציאה בגלל מצב החירום. אך מצב החירום עוד לא
נגמר ואין אנו יכולים לאפשר חופש תנועה במידה כזו שכל הרוצה בכך
יוכל לצאת את הארץ. אל נסכח גם שיש לנו תוסבים ערבים נסדינה ולא
נוכל להגיד שהיתר היציאה יבוטל רק לגבי התוסבים היהודים. ענין
שני הקטור בכך הוא בעית המטבע-חוץ; גם כשנוטעים ב"אל-על" או
באניות ישראליות, הרי 80% מסחיר הכרטיס **סעינס** הוצאת מטבע-זר.
ניסינו להקל כמה חודשים בענין ולתת היתר יציאה לכל דיכפין.
המספר גדל מיד מ-2000 ל-4000 יוצאים לחודש, הדבר הלך וגדל.
יקח אולי עוד זמן רב עד שנרפא מסחלת הנדירה. זה יכול להתבטא
גם כנדירה בתוך הארץ. ואפילו את המיטנים, שהטבתי אותם לגלנטס סקס
ויוטב על אדמתו - אפשר לראות בהנוני נוסעים על פני כל הארץ.
כולנו יודעים כמה כבוד **סנסיפילמ** לישראל אלה הסצליחיים
לצאת וסרטיבים את רחוב לילינבלום על פני כל העולם. סגיעים אלי
דינים וחשבונות על המצב בטח זה באירופה. אבל סי צריך לצאת -
אנו מאפשרים לו זאת, ויוצאים בערך לעלה מ-2000 לחודש. לצערי
הרב, אני צריך לוטר שבחודשים האחרונים גדל מספר היוצאים ואינם
חוזרים. חלק ניכר מהם מסתדל ללכת לאפריקה או לקנדה: בחודש
נובמבר, למשל, נסעו 230 יהודים מהארץ לקנדה. אבל יש גם כאלה
החוזרים לסקום מוצאם: לתורכיה, ואפילו לרוסניה. אפילו התיסנים,
ביחוד אלה שגרו בערים הגדולות, מדברים לפעמים על "הרגה שאכלו
כסצרים". יתכן שמצב הסיכון והמספונות הסטיעו לא בטעס על גידול
מספר העולים העוזבים את הארץ בחודשים האחרונים. הצעת החוק של
הפרוגרסיבים תעמיד אותנו במצב קשה. נהיה סוכרחים להמטיך בהגבלת
היציאה לכל דיכפין, ובמטיך לתת היתרי יציאה לאלה הזקוקים לכך
מבחינה רפואית - על-פי איטורי רופאים, מבחינה מסחרית - על-פי
איטור מסדר המסחר והתעסיה, להשתלטות, לענינים סוציאליים, כביקורי
מספחה וכו'. אין לוטר שסליחי סוסדות ומפלגות סקבליים תמיד היתרי-
יציאה. אם נבטל את הצורך בהיתרי היציאה - תתחיל בדיחה טן הארץ
סלדעתי בתחט על פה.

בעית הסנהל הסחוזי היא חשובה מאוד.
סלכתחילה היתה הכונה שהסנהל הסחוזי יטעס לא-רק את מסרו הפנים,
אלא יטעס כתובת של כל מסרדי המססלה, ויטעס כעין מססלה קטנה בכל
סקום יטעס את המססלה הסרכונית. טס יוכל כל אזרח לסדר את עניניו
סכלי שיצטרך לעלות לכל דבר קטן לירוסלים. אבל מסרדי המססלה לא
היו סוכנים לסטור מסמכויותיהם לסנהל הסחוזי, ולכן הוא **סופס** כיצת
בידיו רק ענינים מסויימים כגון הפיקוח על כלי היריה, חקירת סקרי
סות וכו'. אנחנו, בכל-אופן, מסתדלים להעביר לסונה על הסחוז את כל
האפשר, בתנאי שזה לא יגזול זמן סיותר, אבל כל זמן שלא הגענו לכך
סגם שאר המסרדים יעזרו בסנהל הזה - הוא אינו דבר טלם.

ועתה, לשאלות סדר בן-צבי. ענין החבלים
 עומד להתבטל, והוא קיים עכשיו רק בגליל העליון. ג-11 נקודות
 ערביות הוקמו ורשויות מקומיות, ג-3 נקודות במשולש טכניס את הקמת
 הרשויות, ו-4 נקודות בטצאות במסגרת מועצות איזוריות יהודיות.
 ביתר 75 הנקודות הערביות אין עדיין כלטון מקומי, ואנו מסתדלים
 להקים אותן במקום שהדבר אפשרי. רשויות חינוך הוקמו ברוב הנקודות
 האלו בהתאם לחוק חינוך חובה, ובמרבגבה מהם מס חינוך, גם במקומות
 שאין מועצה מוניציפלית.

אין בטמכות הרשות המקומית לחוקק חוקי-
 עזר לשיפור התחבורה.

מידת פיקוח מסדר הפנים על הרשויות
 המקומיות הוגדר בפקודת העיריות 1934 ובפקודת המועצות האיזוריות
 1941. זה מצטמצם בעיקר באיסור הטלת מסים, בתקציב, בחוקי עזר,
 בוועדות בחירות וכו'.

ועתה, לשאלות חבר הכנסת חזני. בהצעת
 התיקון לבחירות לרשויות המקומיות, נציע גם לבטל את מאריך הבחירות
 האחיד. חליבות ההצעה היא בהפרדה בין בחירות פוליטיות ובחירות
 לרשויות מקומיות.

מסדר הפנים ~~במקום~~ חודאה לרשויות המקומיות
 לגבות אגרות סים ודמי הובלת אספה מיוסבי המעברות. יש לציין שהלק
 מהם מרויח די טוב, אך הוא הורגל סעם בואו לארץ להיות פסור מתשלום
 בעד שירותים מוניציפליים. אנו דורשים בכל תוקף מהרשויות המקומיות
 לבנות מהם מסים, במידת יכולתם.

מסדר הפנים מציע לבטל את האורה הנוכחית
 של הבחירות למועצות האיזוריות, ולהבא לבחרו נציגי הנקודות על-
 ידי הוועדים המקומיים. מסדר הפנים יפקח על בחירת הוועדים המקומיים.

ביחס לחלוקת מסדר העליה, הרי יש ערעור
 על החלוקה הסופית של מסדר זה. אני רוצה לומר בהודמנות זו, שאני
 מצטער על חלוקת המסדר, מכיון שהיה לדעתי אחד המסדרים שפעל יפה
 מאוד.

ביחס לתכנון, תוקם על-ידי מסדר הפנים
 ועדה צבורית מטלתית.

ביחס לחלוקת העודות זהות, קובע בדרך-
 כלל מסדר הפנים. אבל באיזורי הממשל הצבאי אין הסמכויות ברורות
 די צרכן, ולצדדי טובל הזאת טישהו. מתקיים עכשיו בירור יסודי במסדרי
 הממשלה על הקשר בין הממשל הצבאי והאדמיניסטרציה האזרחית. בענין
 זה ישנם חילוקי דעות גם בתוך הממשלה.

לשאלות חבר הכנסת אלסמן: גבית המסים
 ברשויות המקומיות הערביות מתנהלת בדרך-כלל בסדר. ביחס לאפוליטיזציה
 של השלטון המקומי, אני יכול רק להצטער על-כך, אבל מסדר הפנים
 אינו יכול לסנוע את הדבר.

לשאלות חבר הכנסת פרי: מסדר הפנים
 מכין הצעת תיקון לחוק הבחירות לעיריות, ואני מקווה שעד הבחירות
 הבאות יתקבל חוק המתוקן כהלכה. לדעתי, מתקיימות הבחירות בסדר
 גסור, ואין ערעורים יסודיים עליהן. ביחס לתיקון חוק הרשויות
 המקומיות ביחס למסים - הוא הובא לפני הממשלה, ואני מקווה שהוא
 גם יובא בהקדם לכנסת.

לשאלות חבר הכנסת ספיר: מסדר הפנים
 טוקד על תכנון פעולות הרשויות המקומיות במיתוף אתן. הוא מנסה

להקל עליהם בהסדר בעית המסי הסוניציפליים, במיאום גיין המסודרים
המספלים בעניני הרשויות המקומיות.

בעית המסי בנצרת טרם נפתרה. הדבר
נמצא בדיון במסודי הנובעי בדבר, ואני מקווה שגם זה יבוא על
תיקונו. היהודים לא התייבשו עד היום בנצרת, גם בגלל מצוקת המסים.
אבל כפי ששמענו, עומדים להקים גם כונת מגורים.

מספר הערבים בארץ הוא 172 אלף. בשנת
1951 נרשמו 7,000 לידות ו-1400 פטירות. בשנת 1951 נכנסו לארץ
להשתקע בה 113 לא-יהודים, ברובם נוצרים. 482 תושבים באו על-ידי
איחוד המספחות. לפי היתרי יציאה, יצאו את הארץ 149 לא-יהודים.
ברור שנכנסו ויצאו מספר הרבה יותר גדול, אבל נראה שתנועת התושבים
הערביים הנכנסים ויוצאים סתוה. מספר הפקידים הערביים במסדר
הפנים הוא 3.

היו"ר י. ספיר:
מנהל המספרים
מכיון שהסדר נמצא כאן, אקריא לפניכם - מכתב
שנשלח לוועדת הפנים מראש המועצה
שאינם מפציפיים לרעננה, והיה כדאי שהם
ישמטו נושא לדיון רציני.

מר הפנים ה. ספיר:
בשבילי אין אלה דברים חדשים. ביחס לענין
התכנון, של המעברות, היה זמן שכל מה
שנעשה היה בניגוד לדעת אגף התכנון. תחת הלחץ העולים היתה טקטיה
הסוכנות מעברות על-דעת עצמה, ותירצה את הדבר בכך שהרשויות המקומיות
היו עונות בשלילה לו היו נואלים את פיהן על הקמת מעברות בשטח
טיפוטי. אני מקווה שענין המספחות ייפסק לקח לכל המזלזלים בתכנון.
ענין גתי-הספר הופסק לא-רק ברעננה אלא ברוב חלקי הארץ, מכיון
שלא היה תקציב לכך. הסכום שהיה מוקצב לעבודות צבוריות הוצא מתקציב
הפיתוח, והמטלה יושבת עכשיו על המדוכה כיצד לגייס סכום נוסף
להמטת העבודות שכבר התחילו עליהן. אין לי כל התנגדות לכך לוועדת
הפנים תזמין את האנשים הרוצים להשיח את האבנים.

ט. בבא:
אני רואה את הויכוח על ענין סקרי זה
או אחר כדבר שאינו עוזר הרבה. אין כאן
שאלה של ויכוח, אלא של דיון על הפרובלמטיקה הטלטה יש להתעסק בה.
אני חושב כל מבנה הטלטון, החל מהתא המקומי ועד לטלטון המרכזי
אינו טוב. אנו חיים לפי מה שהסאירו לנו האנגלים, אבל באנגליה הם
הנהיגו טלטון מקומי אחר מכפי שעשו זאת כאן. ישנם תפקידים רבים
שהטלטון המקומי יכול היה לסלוא עבור הרשות המרכזית. לדעתי, צריכה
ועדת הפנים להתפנות לעבודה חשובה זו של תחיקה לטלטון המקומי,
ולהעביר את כל החוקים שנערכו על ולחנה לוועדות מסנה.

היו"ר י. ספיר:
בזמנו הזמינה הממשלה פחוץ לארץ את סר
גורוק לבדיקת מבנה הרשויות המקומיות.
רציתי לדעת מה גורל הדין-וחשבון שהוא הגיש, ואם ועדת הפנים תוכל
לקבל זאת.

ז. בן-צבי:
אני חושב שרצונו של סר בבא הוא נכון,
אבל לצערנו הרב אי-אפשר לפתור את הענין
מניה וניה. לאחר ששמענו את הדין-וחשבון סר הפנים, יכול כל חבר
להעלות לדיון בעיות, ואפשר יהיה להכין הצעות חוק שאינן קשורות
בענין הקונסטרוציוני.

רציתי לשאול שאלה נוספת את שר הפנים.
בעריג הגדולות קיים חזיון של כתובות על קירות הבתים ברוחב של
10 מטר. מי שעבר ליד בית-הכנסת יערוך בירוטקלים יכול היה לראות
לכלוך קירות כזה שנעשה על-ידי סק"י. מחוץ לענין לכלוך הקירות
יש פה גם ענין של תוכן הכרזות. מכיון שישנו חוק עזר האוסר זאת,
מדוע לא דואגים לתפורם את העבריינים ולהענישם?

א.כהן:
נראה לי שהצעת שר בבה אינה מעשית,
מכיון שהוועדת הפנים אינה מורכבת
מוספים סובניציפליים, וזאת כן מרגיז היה לערוך דיון על כך במליאה.
לחבר הכנסת יזהר הרדי או לחבר הכנסת גורי, יהיה בודאי לומר בענין
זה יותר מאשר לי.

כיון שהצעתי להעלות דבר זה על סדר היום,
אני סוכן להודיע בכנסת בענין זה הובא לוועדת הפנים ושר הפנים
סוכן לדון על הענין במליאה.

שר הפנים ס.ספירא:
יש מקום לדיון כזה, אבל צריך להתאים
אותו לזמן. לדעתי, הזמן המתאים ביותר
יהיה כשנגיש את החוקה של השלטון הסובניציפלי, דבר שיכול להיות בעוד
חצי שנה לפחות.

ש.בבה: אני סוכן לכך.

ס.ארם: אני מציע שהוועדה תדון בכל הענינים
הללו, ויהיה דיון כללי בוועדה
בישיבה אחת או שתיים, ואפשר יהיה להגיע אחר-כך לידי סיכומים.

היו"ר י.ספירא: הישיבה הבאה תתקיים ביום שני. הישיבה
סגורה.